

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

A bűnügyi muzeumokról.

Irta: *Preszly Lóránd* csendőrhadnagy.

A büntető novellának s a végrehajtása iránt kiadott miniszteri rendeleteknek a bűnügyi muzeumokkal foglalkozó része adja a tollat a kezembe, hogy a bűnügyi muzeumokkal e lap hasábjain foglalkozzam.

A ki nem elégszik meg a tegnappal, s a kit nem nyugöz le a ma talán elért sikere, kell hogy foglalkozzék a holnappal s a mult sikereit a jelenben megépített alapon hatalmas, edzett és ellenállásra képes tényezővé fejlessze a jövő számára.

A mi életképes, erős és rövid huszonhat év alatt példátlan arányokban tökéletesedő fiatal intézményünk biztos lépésekkel halad előre s tölti be — az ország teljes megelégedésére — nehéz hivatását s a nagy és komoly, lármát és port nem verő munkájában előrehaladásának biztosítása érdekében sok oly nagyot és nemeset alkotott, hogy — minden elfogultság nélkül állíthatjuk — hátrán nézhet jövője szeme közé.

Azok a remények, melyeket intézményünk megalkotói az intézménytől vártak, mind valóra váltak, tehát a tartozás törlesztve van. A nehéz feladat, melynek súlyát testületünk minden tagja érzi, évről-évre lelkiismeretesen és eredményesen megoldva van. A cél, — a jog, az élet s a vagyon megvédése, — intézményünk egy tagja által sem tövesztetik szem elől, de közös és vállalt törekvésünket képezi annak megőrzése és megvédésének biztosítása. Kótságnak sem férhet tehát abhoz, hogy ez az életképes intézmény méltó helyen illeszkedik be a modern intézmények sora között az állam nagy gépezetébe, fokozott mérvben teljesíti feladatát és mozditja elő a célt, a melynek érdekében létesített.

Intézményünk szilárdításának, tökéletesítésének és fejlesztésének lényeges tényezője a legénység kiképzése, oktatása és nevelése még pedig oly mérvben és irányban, melyeket a haladó kor megkövetel. A fejlődés monoton s sürgeti és erősen kívánja azt, hogy legénységünk kiképzése egyöntetűen és modern, — a haladó kor követelményeinek megfelelő alapon eszközöltetésük s már a fiatal erők is — no általános ismeretekkel, hanem alapos tudással és szakismeretekkel állítsanak az elő a szolgálat elé, mely rájuk vár s a melynek becsületa

lélekkel és szaktudással való végzése csak az állam érdekeit munkálja és a testületünk tekintélyét emeli.

A kiképzés egyik lényeges eszközéről: a bűnügyi muzeumok létesítéséről és fejlesztésük sürgősségéről óhajtok ez alkalommal megemlékezni és pedig azért, mert azok felállítását, ok- és czólszerű felszerelését és modern szertárákká való fejlesztését, a legénység alaposabb s magasabb fokú képzése czéljából felette szükséges tartom.

A muzeumok — rendeletileg is való mielőbbi felállításán — ez idő szerint időszerű is és ez a második ok, mely miatt erről e lap hasábjain emlékezem meg. Az Országos Törvénytárban 1898. évi augusztus hó 6-án kihirdetett XXXVI. t.-cz. 37. §-a, mely új szakaszként a Btk. 62. §-a után iktatandó, így intézkedik: „Az igazságügyminiszter elrendelheti, hogy egyes tárgyak, melyeket a bíróság a Btk. 61. vagy 62. §-a alapján elkoboztatott, bűnügyi muzeumok létesítésére és gyarapítására fordíttassanak; — a 38. §. pedig, — mely a Btk. 25. §-a utolsó bekezdéseként veendő fel, — kimondja: „Az igazságügyminiszter a belügyminiszterrel egyetértve elrendelheti, hogy egyes tárgyak, a melyeket a bíróság vagy közigazgatási hatóság elkoboztatott, bűnügyi muzeumok létesítésére és gyarapítására fordíttassanak.”

Megdudatott tehát végre az alkalom arra, hogy a bűnügyi muzeumok fejlesztése és a nyomozásokkal foglalkozó egyének tudományos továbbképzése, — bűnjel- és bűncselekményből származó tárgyaknak nagyobb mennyiségben a muzeumok részére való átengedésével, — könnyebben és eredményesebben eszközölhetővé tessenek.

Ezzel egy barminczéves mulasztás lett pótolva, helyrehozva, mert hiszen kótságtelen, hogy a bűnjel- és bűntárgyaknak tudományos szempontból különös fontosságuk van.

Visszatérve a Büntetőnovella idézett két §-ára, szóról-szóra közlöm azok miniszteri indoklását:

... Ily muzeumok létesítését főleg a gyakorlati férfiak tartják szükségesnek. De azoknak előnyeit tudományos szempontból sem lehet elvitatni. A büntetőjog tudományának újabb irányai különös súlyt fektetnek a terhelt egyéniségére, a büntetettek benső világára, gondolkodás módjára, szokásaira. Mindezek megismerésé-

Villamos és gőszerve berendezett gyár tőlől nem képes olcsóbbá és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedő, gordonka, cimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfuvó-hangszer, húr, stb., meg **Reményi** legújabb képregyűjteményét is nem olvassa, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 68**. Külön költségvetés díjazással. Kívül a világ minden részébe egyenlő és kényelmes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

hez alkalmas segédeszközt szolgáltatnak a bűncselekmény elkövetésének eszközei s a bűncselekmény útján előállított tárgyak. Jó szolgálatot tehet azok rendszeres megismerése a rendőrségnek s általában a nyomozó hatóságnak is. E körülményekre való tekintettel a javaslat rendelkezése annál is inkább indokolt, mert az ilyen elkobzott tárgyaknak tanulmányi czélokra való megőrzésével jogsérelem sem a vádlotton, sem a sértetlen nem esik.

Mint láthatjuk, a miniszteri indokolás elismeri, hogy a büntettesben — a nyomozások során is — első sorban az egyént kell tanulmány tárgyává tenni, s nemcsak az elkövetési mód, hanem a színhelyeken talált bűnjелеk, vagy bűncselekmény által előállított bűntárgyak tanulmányozása is fontos szerepet nyújtanak a nyomozások tudományos alapon való eredményes eszközléséhez.

A gyakorlat férfiai, tehát nem az elméletek, hanem a nyomozások gyakorlati keresztülvitelét ismerő férfiak tartották szükségesnek a bűnjелеk és tárgyak hovafordítását rendelő törvény életbeléptetését, bár — megjegyzem, az elméletek szakemberei már évek óta sürgették ezt, a külföld egyes államaiban pedig már régen szabályoztatott a bűnügyi muzeumok felállítására és mikénti tovább fejlesztésére.

A nálunk már létesült bűnügyi muzeumokról később fogok megemlékezni, előbb azon rendelkezéseket közlöm, melyeket a magyar királyi igazságügyminiszter úr folyó év augusztus hó 17-én 20.001 szám alatt a büntetőtörvények stb. módosításáról, illetve kiegészítéséről szóló XXXVI t.-cz. batálybaléptetése és végrehajtása tárgyában kiadott, természetesen csupán azt, mely a bűnügyi muzeumokra vonatkozik. A batálybaléptetés napja folyó évi október 1. E naptól kezdve tehát megadatott a mód és alkalom arra, hogy a bűnügyi muzeumok fejlesztése s ez alapon a nyomozásokat végező közegek továbbképzése — tudományosabb alapon eszközölhető legyen. Maga a végrehajtása a 38. §-nak akként történik, hogy mindazokat a tárgyakat, a melyeket a kir. bíróság elkoboztatott, az esküdtbíróság vagy a kir. törvényszék hatásköréhez tartozó ügyekben a kir. ügyészség, a kir. járásbíróság hatásköréhez tartozó ügyekben pedig a kir. járásbíróság vezetője a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatalánál vagy valamely csendőrségi parancsnokságnál, vagy más közhatóságnál szervezett bűnügyi muzeum megkeresésére, az eljárás jogerős befejezése után a muzeumnak megküldi. A kir. ügyészség, vagy a kir. járásbíróságnak vezetője hivatalból is köteles a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatalánál szervezett vagy a legközelebb eső bűnügyi muzeumba küldeni azokat az elkobzott tárgyakat, a melyek megőrzése a nyomozó hatóságoknak vagy a büntetőjogi tudományos továbbképzésnek czéljaira kívánatos.

A belügyminiszter úr augusztus hó 17-én kelt 102.100/B. M. rendeletével szintén intézkedett a közigazgatási hatóságokkal szemben a Büntetőnovella 38. §-nak mikénti végrehajtása iránt, mely rendelet a következőképp intézkedik:

„Mindazokat a tárgyakat, a melyeket a közigazgatási hatóság elkoboztatott, e hatóság vezetője a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatalánál vagy valamely csendőrségi parancsnokságnál vagy más közhatóságnál szervezett bűnügyi muzeum megkeresésére, az eljárás jogerős befejezése után megküldi. A közigazgatási hatóság vezetője hivatalból is köteles a székesfővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatalánál szervezett, vagy a legközelebb eső bűnügyi muzeumba küldeni azokat az elkobzott tárgyakat, a melyek megőrzése a nyomozó hatóságoknak vagy a büntetőjogi tudományos továbbképzésnek czéljaira kívánatos.

A bűnjелеknek muzeumokban való gyűjtése, megőrzése, osztályozása és tanulmányozása, továbbá azoknak részint a szemléltető oktatásoknál, részint a nyomozásra hivatottak tudományos alapon való továbbképzésénél való felhasználása igen fontos tényező legénységünk magasabb kiképzéséhez. s ezek mielőbbi keresztülvitele már azért is szükséges, mert a minden téren észlelhető haladás és fejlődés intézményunktől is megköveteli, hogy a fokozott követelményeknek teljes mérvben megfelelni igyekezzünk.

„Éles megfigyelés és sok elmélkedés” — ez az a régóta hangzott tanács azok részére, kik a bűnesetek nyomozásával és tanulmányozásával foglalkoznak, vagy életüket annak szentelik. 1904. évben e lap hasábjain irtam már, hogy: a modern nyomozó az érzés, a gondolkodás és akarás jelenségeit tapasztalatból ismerve, ezeket a ténynyel összehasonlítja s mintegy — emelőrudakkal s egy csekély szerencsével — kiemeli a valót a rejtelmesnek látzó homályból. Tehát állítsa a nyomozó — éles megfigyelés útján — folytonos párbuzamba a hasonló bűneseteket, fordítson különös figyelmet az elkövetési módra, és eszközökre vagy a bűncselekmény által létrejött, illetve létrehozott tárgyakra, nem feledkezvén meg ezeket a büntettesek benső világával, egyéniségével stb. összehasonlítani, — akkor könnyűszerrel megépítheti magának azt az utat, a melyen tájékozott nyomozóként haladhat, s nem veszhet el a komplikáltabb esetek utvesztőjében sem. A kik a nyomozással, vagy a bűnözési esetek tanulmányozásával foglalkoznak, tudják, hogy mennyire fontos szerepe van a bűnjелеknek, tárgyaknak a nyomozások s a perek egész folyamata alatt. Helyszinre érve pár perc alatt megmondja egy éles megfigyeléssel bíró nyomozó, hogy a tettes vagy a tettesek a bűnözők melyik osztályából kerültek vagy kerülhettek ki. Sőt leírják rendszerint az elkövetési módot, tehát a bűncselekmény

A legjobb órák,

legszolidabb órák, egyszerűtől a legdrágábig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden,
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

miként történt keresztülvételét is. És mindehhez mennyire segítségükre vannak a hátramaradt nyomok, a bűnjelek, — talán lim-lomnak nevezett tárgyak, de a melyek a nyomozó részére s annak a szemében jelentékenyek és értéket képviselők, melyek rávezetnek a tettes kilétére s megjelölik az utat, mely az eredményhez vezet.

Tanosztályainknál parancsnoki minőségben működött és működő tisztok mindegyike átértézte a muzeumok létesítésének szükséges voltát s e tekintetben a budapesti csendőrtanosztály, a muzeumának 1899-ben történt szervezésével tette meg az első lépést. Ez a muzeum, ma mint legrégebb, berendezését tekintve, muzeumaink között első helyen áll. A többi muzeumok felállítása a következő években történt és pedig: 1903. évben a székesfehérvári és a pozsonyi; 1904 évben a kassai és a brassói; 1907. évben a kolozsvári, míg a debreczeni a folyó évben állítottatott fel. Szegeden — tulajdonképeni muzeum — a nyert értesülésem szerint — nincs, a gyűjtött bűnjelek és tárgyak a tantermekben vannak elhelyezve.

Nálunk a bűnügyi muzeumok létesítésének egy igen nagy akadálya volt s ez még ma is meg van, hogy t. i. ilyen muzeumok létesítésére és fejlesztésére semmi nemű pénzalap nincs. A királyi ügyészségek, bíróságok és a közigazgatási hatóságok pedig — a fennállott miniszteri rendeletek értelmében a bűnjeleket évenként tartott árveréseken abogy lehetett eladták, a papírpénzbamisítványokat az Osztrák-Magyar banknak, a fém pénzhamisítványokat pedig a körmöczbányai állami pénzverdének beszolgáltatták, a megsemmisíteni rendelt egyéb bűnjeleket s büncselekmény folytán előállított tárgyakat pedig megsemmisítették.

Ezekből következik azután, hogy a muzeumaink gyarapodása nem lehetett valami kielégítő, mert hiszen a bűnjeleket — ha mindjárt minimális áron, — végeredményben mégis csak venni kellett, a vételre pedig pénzforrás nem állott rendelkezésre, csak kivételesen lehetett az általán s a gazdálkodás feleslegének csekély százalékat erre fordítani.

Most, a midőn Honvédelmi Miniszter ur Ó Nagyméltósága által legénységünk alaposabb és tudományosabb kiképzése czéljából központi továbbképző és központi altisztképző tanosztályok felállítása tervezetik, ezen osztályoknál pedig éppen rendeltetésüknél fogva is fokozottabb mérvben lesz szükség muzeumok szervezésére és fejlesztésére, fontos és czélirányos lenne pénzalapot létesíteni ehhez, mert eltekintve a berendezési tárgyaktól (szekrények, állványok stb.), melyekre a bűnjelek elhelyezéséhez feltétlen szükség van, a muzeumokban nemcsak bűnjeleknek van helyük, hanem mind olyan ábráknak, készülékeknek stb., melyek az érdeklődés felkeltése s annak fokozása mellett, tudományos továbbképzésére is jó anyagot nyújtanak s a melyek

segítségével az előadandó tantárgyakat kellően megmagyarázni is lehet. A kiadások fedezésére tehát pénzalapra van szükség, melyből a parancsnokságok a beszerzéseket eszközölhetnék. E pénzalap létesítésével — meggyőződésem, — hogy csak előbbre vihetjük a fejlődés terén legénységünk kiképzése ügyét, a felállítandó központi iskolák értéke is csak emelkedhetik modernebb berendezésű muzeumaival, s a nyomozás tudományát ennek útján és segélyével is művelve és legénységünkben az iránta való készséget fejlesztve, — hiszem, — hogy az eredmény, melyet a sorok között sejtetni engedek — el nem marad.

A kiszolgált altisztek alkalmazásáról.

Irta: dr. Végli Kálmán, honvédelmi miniszteri fogalmazó.

(Folytatás.)

Valamely jognak a megszerzése, illetőleg a jog megszerzésének pusztá ténye még nem elég biztosíték arra nézve, hogy annak tulajdonosa részesülni is fog mindazokban az előnyökben, a melyekre valamely jog birtokosának igénye van; ahhoz, hogy jogunkat kellően érvényesíteni is tudjuk, szükséges nemcsak annak általános ismerete, hogy mit vagy miket lehet elérni a megszerzett joggal, hanem ismerni kell azokat a módokat is, a melyekkel legkönnyebben és legbiztosabban juthatunk a jog nyújtotta összes előnyök birtokába.

Igy van ez az igényjogosultsági igazolvánnyal szerzett jogokkal is.

Nem elégséges ugyanis nagy általánosságban azt tudni, hogy az igazolvánnyal az altiszt jogot szerezt polgári szolgálatban való alkalmazásra, hanem ismerni kell egyfelől azt, hogy a polgári szolgálatban melyek azok az állások, a mikre az igazolvány alapján az altiszt igényt tarthat; másfelől pedig ismerni kell azokat a módokat is, a melyekkel ily állások elnyerhetők.

Az 1873. évi II. t.-cz. alapján igényjogosultsági igazolvánnyal elhátott altisztek részére s törvény a közszolgálatban és a vasuti gözbajozási és egyéb vállalatoknál tart fenn illetőleg biztosít bizonyos állásokat.

Közszolgálat alatt az állami és törvényhatósági szolgálat értendő.

Fenntart és biztosít pedig e törvény az említett szolgálatokban hivatalozolgai és alsóbbrendű felvigyázói, valamint irodai és kezelési alsóbbrendű hivatalnokai állásokat. Az állammal, ugyesintén a vasuti, gözbajozási és egyéb vállalatoknál minden hivatalozolgai és alsóbbrendű felvigyázói állás az igazolványos altiszteknek van fenntartva és ugyancsak minden irodai és kezelési alsóbbrendű hivatalnokai állás ily altiszteknek van elsőbbséggel biztosítva; ellenben a törvényhatóságoknál levő hivatalozolgai és alsóbbrendű felvigyázói állásokat a törvény csak fele részben tartja fenn, az irodai és kezelési alsóbbrendű hivatalnokai állásokat azonban itt is számbeli korlátozás nélkül biztosítja az igazolványos altiszteknek.

Valamennyi fenntartott hivatalozolgai és alsóbbrendű felvigyázói állásra a törvény az igazolványos altiszteknek kizárólagos jogot biztosít, a mely kizárólagos jog, a mint ez a törvény 13. §-ából kitűnik, azt jelenti, hogy a fenntartott szolgálati állásokra csak törvényes igényvel bíró altisztet szabad alkalmazni, kivéve természet-

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. Ár K 1.20. Kapható minden gyógytárban és drogériában. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispessten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

esen azt az esetet, a midőn az illető állásra ily igazolványos altiszt nem jelentkezik, vagy midőn a jelentkező altiszt igazolványos arra az állásra nem alkalmas. Látjuk ebből, hogy bár kizárólagos joguk van az igazolványos altiszteknek a hivatalozgái és alsóbbrendű felügyelői állásokra, azokat mégsem nyerhetik el tisztán csak az alapon, mert igazolványuk van, hanem szükséges, hogy az általuk kért állásra alkalmasok is legyenek, a mely követelmény azonban egészen természetes, mert ha az a kizárólagos jog a szó szoros értelmében vétetnék és a törvény az alkalmasság követelményét elő nem írta, akkor pusztán csak az igazolvány alapján oly egyéneket is kellene alkalmazni, a kik nem tudnának megfelelni az általuk kért állással járó követelményeknek.

Az irodai és kezelési alsóbbrendű hivatalnoki állások — mint említém — elsősorban vannak az igazolványos altisztek részére biztosítva, a mely elsőbbségi jog mikénti értelmezését a törvény 5. §-ának az a rendelkezése adja meg, hogy az ily irodai és kezelési alsóbbrendű hivatalnoki állásokra az igazolványos altiszteknek csak akkor van igényük, ha az ily állásra már fizetésben levő helybeli hivatalnokok vagy nyugdíjasok nem jelentkeznek, vagyis más szóval: valamely irodai és kezelési alsóbbrendű hivatalnoki állás betöltésénél az igazolványos altisztet csupán a már fizetésben levő helybeli hivatalnok vagy nyugdíjas előzheti meg, más jelentkező azonban nem, mert ily más jelentkezővel szemben már a törvény ezen állások elnyerésénél az igazolványos altiszteknek elsőbbségi jogot biztosít.

Természetesen az állásra való alkalmasság követelménye a hivatalnoki állásoknál is elengedhetetlen feltétel. Úgy a kizárólagos jogon fentartott mint az elsőbbséggel biztosított állásoknál az igazolványos altisztek alkalmazására nézve a törvény még egy korlátot állít fel és pedig azt, hogy a 14. §. értelmében az igazolványos altisztek az ily állásoknak rendszerint csak a legelső fokozataiban alkalmazhatók, a mely megszorítás korántsem jelenti azt, hogy az igazolvány alapján valamely állásra kinevezett altiszt mindig azon állás legelső fokozatában marad, hanem csak azt jelenti, hogy őt az alkalmazó hatóság először csak az illető állás legelső fokozatába tartozik kinevezni; ez a 14. §. a fentartott és elsőbbséggel biztosított állások legelső fokozatában való alkalmazást csak szabályul tűzi ki, a mely szabály alól kivételnek is lehet helye, a mely kivételre egyenesen utal is a törvény végrehajtása tárgyában kiadott körrendelet 7. pontja, a mikor azt mondja, hogy "... az alkalmazással rendelkező hatóságok, hivatalok, intézetek és vállalatok tisztében állandó, különös figyelemmel lenni arra, hogy oly folyamodók, kik kitűnő katonai szolgálataik vagy kitűnő magaviseletük és tulajdonaik folytán különös tekintetre méltók, közvetlen jobban ellátott állomásokban részesíttessenek ..."

Azon állami és törvényhatósági hivatalok és intézetek stb., a melyeknél az igazolványos altisztek részére hivatalozgái és alsóbbrendű felügyelői, nemkülönböztetve irodai és kezelési alsóbbrendű hivatalnoki állások fentartva, illetőleg elsőbbséggel biztosítva vannak, a következők:

a) az államnál:

a közös és a m. kir. miniszteriumok, a horvát-szlavon országos kormány, a fiumei kormányzóság, a magyar államban levő törvényszékek, bíróságok s egyéb hivatalok, fegy- és más olyan intézetek, a melyek egészben vagy részben államköltségen tartatnak fenn;

b) a köztörvényhatóságoknál és pedig úgy a szoros értelemben vett magyarországi vármegyei és városi tör-

vényhatóságoknál, mint a horvát-szlavonországi vármegyei és városi hatóságoknál mindazon hivatalok, intézetek stb., a melyek ezen törvényhatóságok (hatóságok) javadalmazásából vannak fentartva.

A mint már említettem, valamely állás elnyeréséhez nem elégséges pusztán az, hogy valaki igazolványos altiszt legyen, hanem szükséges, hogy rendelkezék mindazon kellekkel, a melyek szükségesek ahhoz, hogy eleget tudjon tenni az illető állással járó kötelezettségeknek.

Maga az 1873. évi II. t. cz. nem határozza meg egészen pontosan azt, hogy minő előfeltételeket kell bebiztosítani az igazolványos altiszteknek a végbél, hogy valamely állást elnyerhessenek, de ily pontos meghatározás — az állások sokfélesége folytán — magában a törvényben alig is volna lehetséges. E helyett a törvény csak főbb vonásokban határozza ezt meg, a midőn a 12. §-ban kimondja, hogy "Minden alkalmazást kérő köteles az igényt tanúsító igazolvány előmutatásán kívül testi alkalmas voltát és a kért állomáshoz megkívántató képességét, valamint azt is kimutatni, hogy a magyar állam területén honpolgári joggal bír."

A hivatalozgái és alsóbbrendű felügyelői állásoknál a törvény most idézett 12. §-ában említett képesség kifejezés alatt csupán az értendő, hogy azon igazolványos altisztek, a ki ily állást elnyerni óhajt, rendelkeznie kell azokkal a testi és szellemi kellekkel, a melyek multhatatlanul szükségesek ahhoz, hogy az elnyerni óhajtott állásból kifolyó hivatásának betöltésére képes legyen.

A testi kellek alatt az ép testalkat és egészséges állapot értendő; a szellemi kellek pedig az irni és olvasni tudás és az illető állás természeténél fogva netán multhatatlanul szükséges nyelvismeretek.

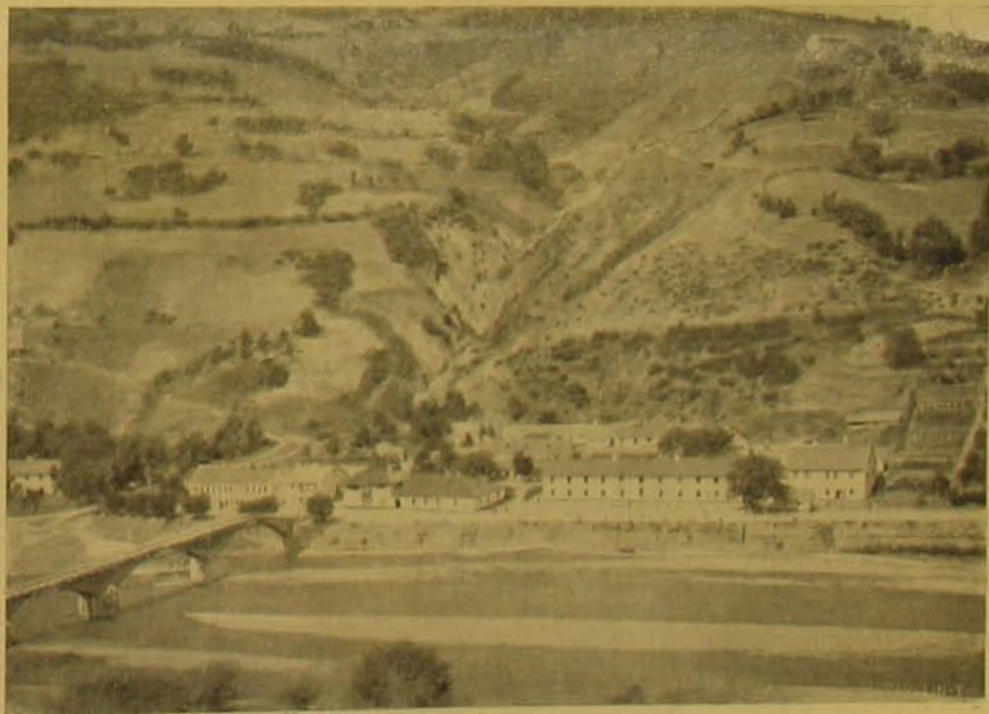
Nem lehet továbbá figyelmen kívül hagyni e képesség kifejezésének értelmezésénél az oly különleges szakismeretek követelményét sem, a melyeknek hiánya miatt nemcsak hogy teljesen használhatatlan volna az illető, hanem még veszélyes is lehet az ily különleges szakismereteket igénylő állásra az azokkal nem bíróknak az alkalmazása. Pl. ha egy igazolványos altiszt oly állásra folyamodik, a melynél gépek kezelésében való jártasság szükséges, természetesen nem lehet az illető batóságtól azt kívánni, hogy oly altisztet is alkalmazzon, a ki gépek kezeléséhez egyáltalán nem ért, mert járatlansága folytán nemcsak az őt alkalmazónak okozhat nagy károkat, hanem — éppen a szükséges ismeretek hiánya miatt — okozhatja a legnagyobb szerencsétlenségeket is.

A mi már most az irodai és kezelési alsóbbrendű hivatalnoki állások szempontjából a képesség kifejezésének értelmezését illeti, itt már nem lehet a hivatalozgái állásoknál adott értelmezéssel beérni, mert ahhoz, hogy valaki ily hivatalnoki állást kellően betölteni tudjon, okvetlenül szükséges az hogy az illető az értelmiségnek oly fokán álljon, a mely megfelelő biztosítékot is nyújthat arra, hogy az ily állással járó teendőket eredményesen fogja elvégezni.

Ez okból az ily állásokra pályázó igazolványos altisztek is tartoznak ugyanazon előfeltételeknek megfelelni, a melyeket a köztisztviselők minősítéséről szóló 1883. évi I. t. cz. 19. §-a, az ily közszolgálati állásokra pályázóktól általában megkövetel, a melynek értelmében ily irodai és kezelési alsóbbrendű hivatalnoki állást csak az nyerhet el, a ki négy gimnasialis vagy reáltanodai

Pletlje látképe.

A közos nádazergebelyi csapatok tábora. — Zágonyi fekvetelől.

Képek a novibuzári szundzsákból.

vagy polgáriiskolai negy osztálynak szabályszerű befejezését ki tudja mutatni.

Ugy a hivatalozolgai mint a hivatalnoki állások elnyerésének ezen most említett feltételei olyanok, a melyeket az igazolványos altisztek is már akkor tartoznak kimutatni, a midőn az illető állásért folyamodnak, tehát ezek oly feltételek, a melyek előzetesen igazolandók be.

Vannak ezeken kívül még egyes állásoknál és pedig ugy a hivatalozolgai mint a hivatalnoki állásoknál is oly követelmények, a melyeknek beigazolása szintén szükséges, de ezek nagy részt olyanok, hogy csak a gyakorlatban lehet azokat elsajátítani s épp ezért az ily követelményeket az igazolványos altisztek csak utólagosan, egy bizonyos idő után tartoznak beigazolni, a mit ha az altiszt a meghatározott idő alatt beigazolni nem tudna, a szolgálatból elbocsátható, mert hiszen az 1873. évi II. t.-cz.-nek nem lehet az a célja, hogy minden körülmények között követelje azt, hogy az igazolványos altiszt az általa kiválasztott állásra akkor is alkalmaztassék, ha arra merőben alkalmatlannak bizonyult.

Különbben is oly sokféle a fenntartott állások, hogy azok között bizonynyal mindenik igazolványos altiszt megtalálhatja azt, a melyik nemcsak hogy igényének megfelel, de a melyet azután kellően betölteni is tud.

A törvény végrehajtása tárgyában kiadott körrendelet egyébként alkalmat nyújt az altiszteknek arra, hogy még mielőtt ténylegesen kinevezettek volna valamely állásra, már ezen kinevezést megelőzőleg is teljesíthessenek szolgálatot abban az állásban, a melyet majdan elnyerni óhajtanak, a mi által úgy az alkalmazást adó, mint maga az altiszt is meggyőződhet arról, hogy képes lesz-e a kívánt állással járó köteleességeknek megfelelni. A próbaképpen alkalmazás az az alkalom, a mi által ezt elérni lehet, a mire nézve az említett körrendelet a következőket tartalmazza:

„Az alkalmazást elnyerni óhajtó altisztek, ha ez a betöltendő állomás sajátos természeténél fogva mulhatatlanul szükséges, a szolgálattelre vagy gyakorlatra próbaképpen is alkalmazhatók, mely végből a tetteges szolgálatban levő folyamodóknak a szükséghez képest egész hat hónap terjedhető szabadság, s ha a próbaképpen szolgálat vagy gyakorlat ideje alatt fizetés nem járna, a katonai illetmények élvezete is engedélyezendő.”

A tényleges szolgálatban már nem álló igazolványos altisztek is teljesíthetnek próbaszolgálatot, azonban természetesen, ha a próbaszolgálat alatt fizetést az illető hatóság nem ad, az ily altiszteknek már saját maguknak kell fenntartásukról gondoskodni.

Ugyanazon feltételek mellett mint a tényleges szolgálatban álló igazolványos altiszteknek, jogukban áll az igazolványnyal még el nem látott altisztek is ily próbaszolgálat teljesítésére, azonban csak akkor, a midőn tényleges szolgálati idejüknek 12. évében vannak.

A próbaszolgálat teljesíthetése végett tartozik az illető altiszt kérvényt intézni azon hatósághoz, intézethez vagy vállalathoz, a melynél a próbaszolgálatot teljesíteni óhajtsa. Az ily kérvények a tényleges szolgálatban álló altisztek részéről a rendszeres szolgálati uton terjesztendők elő, a ha már igazolványos altiszt az illető folyamodó, akkor a kérvényt a parancsnoksága közvetlenül küldi meg azon hatósághoz stb., a melynél az altiszt a próbaszolgálatot teljesíteni akarja; ellenkező esetben pedig a kérvényt a parancsnokság a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel.

A tényleges szolgálatban már nem álló igazolványos altiszt a próbaszolgálat teljesítése iránti kérvényét köz-

vetlenül küldi meg azon hatósághoz, intézethez vagy vállalatához, a melynél e szolgálatot teljesíteni óhajtsa.

Az elmondottakból tudva azt, hogy mit lehet elérni az igazolvány nyújtotta jogokkal és hogy mily feltételek mellett érhetőek el azok, lássuk már most azt, hogy mely módon nyerhetik el az igazolványos altisztek a részükre fenntartott és elsőbbségilleg biztosított állásokat.

Az igazolványos altiszt épp úgy, mint bármely más egyén, ha valamely állást elnyerni óhajtsa, tartozik e végből folyamodni. Az igazolványos altiszt kérvénye vagy:

- a) bizonyos már megüresedett vagy
- b) valamely még megüreselendő állomásra vonatkoznak. (1873. évi II. t.-cz. 9. §.) (Folyt. kov.)

A bertillonage eltörlése.

A nyomozó és a bűnügyi hatóságoknak sok esetben a legraffioáltabb segédeszközökhöz kell folyamodni, hogy egyes ismeretlen bűntettes, különösen az ugynevezett nemzetközi szélhámosok személyazonosságát kétségen kívül megállapíthassák.

Ezek ugyanis, épp úgy mint a mi kőborcigányaink a hatóságok megtévesztése céljából, többféle nevet használnak, születési helyöket, idejüket eltagadják, vagy folyton változtatják. Arczkifejezéseiket szakáll vagy bajusz elvesztésével, avagy a meglevő leborotválásával, hajviseletük megváltoztatásával, a rendestől eltérővé teszik; szóval mindent elkövetnek, hogy személyazonosságuk megállapítását meggyűlölték s ekként valamely bűncselekményben való tettesesség gyanúja alól, esetleg — mint visszacsé bűnös — a súlyosabb büntetés alól, menekülhessenek.

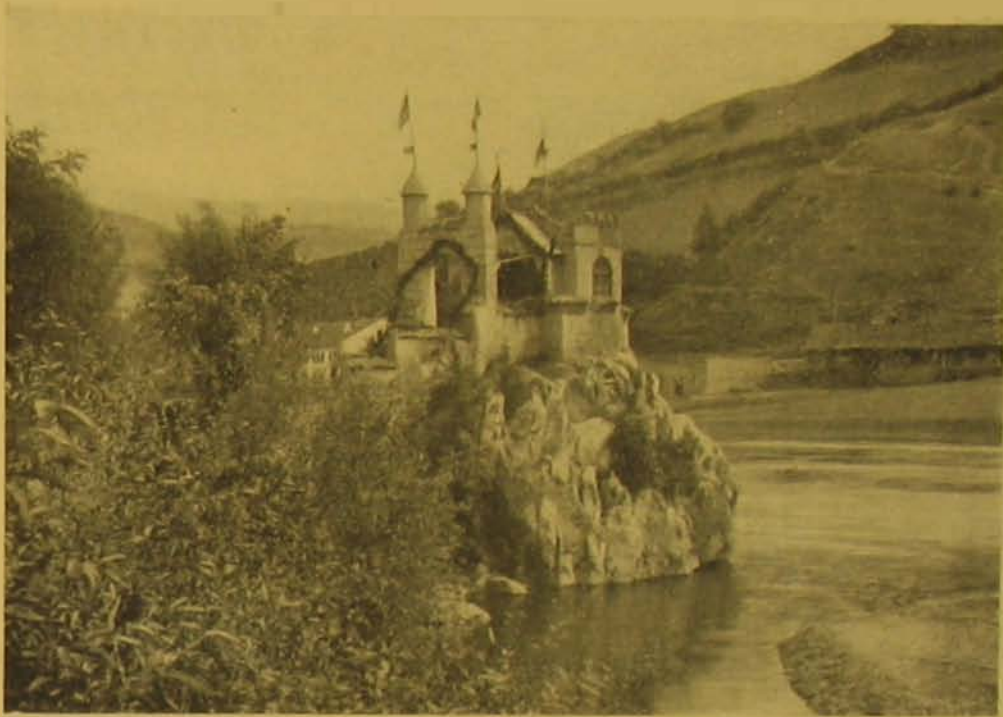
A hatóságok ennél fogva, hogy az említett félrevezetéseknek elejét vegyék, a technika újabb és újabb vívmányaihoz folyamodtak. Így vették használatba a bűntettesek lefényképezését, az anthropometria, majd a daktyloszkopia alkalmazását a személyazonosság megállapításánál.

S úgy látszik, hogy a különféle eljárásai módok között a daktyloszkopia az, a mely a legtöbb eredménnyel kecsegtet és, a melynek alkalmazása, megtanulása a legkönnyebb is.

Dr. Heind Róbert müncheni jeles kriminalista ugyanis a fenti cím alatt a Münchenben megjelenő „Allgemeine Zeitung” hasábjain az anthropometriát és a daktyloskopiát, — a személyazonosság megállapításának a két rendszerét hasonlítja össze s a következő eredményre jut:

I. A bertillonage

1. egy oly iskolázott hivatalnokszemélyzetet követel, melynek egy 1 havi tanfolyamot kell végeznie;
2. feltételezi egy oly készülék létezését, mely 200 márkába kerül s mely csak egy bizonyos cégnél szereshető be;
3. két hivatalnok egyidejű közreműködését teszi szükségessé;
4. csak nagy városokban és fogházakban alkalmazható;
5. csak oly egyének személyazonosságát állapítja meg, kiknek fejlődése már teljesen befejeződött;
6. hulláknál a feltalálás helyén csak nagyon nehezen alkalmazható;
7. a ruházat részbeni levetését teszi szükségessé, a midők személyazonosságának megállapításánál körülményes;
8. egyes méreteknél (testhossz, kar nyújtótalóvátság, ülőmagasság) nem szolgáltat elég pontos adatokat;
9. azon egyének, kiknek személyazonosságát megállapítani kell, család magatartása által lehetetlenné teszi a pontos adatok megállapítását (szerző egy alkalommal, dacára a legmesszebbmenő elővigyázatnak, egy és ugyanazon személy-nél 2—4 cm. különbséget jutott);
10. a nemzetközi használatban nyelvi nehézségekkel, a mértékek egyenlőtlenségével és a mértékek különböző sorrendjével (Oroszország) kell küzdenie;
11. a mértékek leolvasásánál, a tollbamondás leírásánál

Habsburg-őrőség a Limen.

Prijopolje egy része, jobb oldalt fenn a hegyen a török laktanya. — Zágonyi felvételei.

Képek a novihuzári szandzsúkból.

és az elküldendő leírás másolásánál könnyen tévedések fordulhatnak elő;

12. azzal kell számolnia, hogy az életkor és a szervek beteges elváltozásai a szervek gyakori ingadozását eredményezi.

II. A daktyloszkópia.

1. Minden fogházszolga 20 perc alatt eltanulhatja;
2. szerszám tekintetében csak egy kis gummitekerésre, egy darab üregra és egy kevés nyomdafestékre van szükség, mely kevesbe kerül és a kabátzsebben kényelmesen elfér;
3. csak egy hivatalnok közreműködése szükséges;
4. a legkisebb rendőrhathóságnál is alkalmazható;
5. mindenféle korn egyéknél alkalmazható, mert a papillarvonalak a születéstől a halálig abszolút változatlanok maradnak;
6. hulláknál a helyszínen igen könnyen alkalmazható;
7. a daktyloszkópiai eljárás alá vont olyan levétközését nem kívánja;
8. természethű képeket, tehát pontos adatokat szolgáltat;
9. a személyazonossági megállapításokra az egyén csalárd megartása befolyást nem gyakorol;
10. nem kell nyelvi nehézségekkel és a mértékek egyenlőségével számolnia;
11. a leolvásánál stb. tévedések elő nem fordulhatnak, mert csak eredeti felvételek küldetnek szét;
12. az életkor és betegségek befolyásait nem ismeri.

Heidi! ezen igen szakaszerő fejtegetéseit a következőképpen zárja le:

Összefoglalás: Az anthropometria jó, de a daktyloszkópia még jobb. A ki a statistika bizonyító erejében hisz, annak álljon itt egy fényes bizonyíték: A míg Londonban a Bertillon féle rendszert alkalmazták, a személyazonosság-megállapításoknak évi átlaga 450-re rogott. A Bertillon-rendszer kiküszöbölése és annak a daktyloszkópiával történt pótlása óta ezen megállapítások száma 7000-re szökkent fel, tehát több, mint meg tízszeresződött.

A mint ezekből látjuk, míg csak a technika egy újabb felfedezéssel nem áll elő, a daktyloszkópia alkalmazása lesz a legkönnyebb és legcélszerűbb a személyazonosság megállapításánál.

Ma még csak a világvárosok rendőrhathóságai foglalkoznak a személyazonosság megállapításának ezzel a rendszerével, de — azt hisszük — nem csatlakozunk, ha azt állítjuk, hogy nem sok idő múlva a csendőrségnél is használathat lesz és taníttatni fogják a daktyloszkópia alkalmazását.

KÉPEINK HEZ

A Lim-terület.

Igy nevezik Törökországnak azt a részét, a mely Szerbia és Montenegró közé hosszan hekelődve, egész Bosznia határáig benyulik. Nem valami tejjel-mézszel folyó Kanaan ez, hanem csak afféle hegyes, völgyes, sziklás tartomány, a mi csak területnagyságra lehet jó, de közgazdasági szempontból jelentősége alig van. Mindezek dacára úgy Szerbia mint Montenegró szíves örömmel mondaná magáénak. Hogy tehát ez irányban már rég táplált vágyaik túlvérmekek ne fejlődhesse nek, hosszabb idő óta, úgy Törökország részéről, mint Bosznia és Hercegovinának nemrég történt bekebelezéséig a mi részünkről is egy-egy clandar katonaság tartotta megszállva ezt a természeti szépségekben egyébként elég gazdag területet.

Csapataink a napokban hagyták oda a Lim-területet s ez alkalomból mutatjuk be e vidék egyes részeit olvasóinknak.

HIREK.

Házasság. Szopko György főhadnagy, belényesi szakasparancsnok Belényesen október 10-én Kaffka Irén urhölgygyel házasságra lépett.

Elhalálozás. Rafain Imre százados, zilabi szárnyparancsnok október 25-én 46 éves korában szívszélhűdés következtében meghalt. A megboldogult elhalálozásáról az I. számú csendőrkörület tisztikara külön gyászjelentést adott ki. Az élte delén sirba szállt közszereplőnek örvendett százados hűlt tetemeit Zilahon, az ott állomásozó honvédtisztikar, valamint bajtársainak élénk részvétele mellett, október 27-én helyezték örök nyugalomra.

A fakerti bucsú. Az uradmegyei Fakert községben, október 20-án bucsu volt. A bucsút a szomszédos községek vegyesajku lakossága is nagy számban kereste fel és az istentisztelet után, atyafiságos látogatások céljából, többnyire magánházakhoz térve ünnepi hangulatban ott töltötte idejét, a fiatalság kivételével, kik a község két korcsmájában, nevezetesen a magyarok a Kutkó-, a németajkuak pedig a Tban-féle korcsmabélyegben, batosági engedéllyel, táncvizsgálat rendeztek. A mulatság rendezésénélkül folyt esteli nyolcz óráig, a midőn is Csöke Antal világosi magyar legény, szívtart venni, a németek táncz helyiségeül szolgált Tban-féle korcsmába tért be, a bol vele a német legények szóváltásba elegyedtek s őt csakhamar elverték, kétszer hasba szúrták, és az utozára kidobták. A korcsma körül portyázó Mich Vilmos csendőr és járőrtársa a történeteket látva, arra való tekintettel, hogy a korcsmában mulatók száma több száz fölé rugó, többé-kevésbbé ittaz emberből állott, a közelben levő örsre sietett és Orosz János ez. örsvezető, örsparancsnoknak jelentést tett. Orosz örsvezető a jelentés vétele után, egy hat főből állott egyesített járőrrel a helyszínére sietett, s abban a feltevésben, hogy a korcsmában még mindig váres verekedés folyik, az ottlevőket az utcára terelte. Az ily módon az utcára került, mintegy 200—300 főből állott tömeg, főként egy a korcsmával szemben sátorozott Marksteiner nevű aradi mézeskalácsos biztatására a csendőrségnek ellenszegült, s arra az útszélén levő kórakásokból valóságos közaport zúdított. Erre a járőr Orosz örsvezető vezénylete alatt a tömeg ellen szuronyrohamot intézett, majd pedig midőn ekközben a járőr egyik tagját, Góz István ez. örsvezető glogováci örsparancsnokot fején — azt közel két helyen is bezúzva — súlyosan megebesítették és a járőr több tagját is megdobták, Orosz örsvezető, a szétoszlásra való ismételt eredménytelen felhívás után tüzet vezényelt. Az előrdült hat lövés után a tömeg még nagyobb erővel támadta a járőrt, úgy, hogy az kénytelen volt még két ízben a tömegre löni s csak így tudta azt szétoszlásra kényszeríteni. A csendőrség összesen 17 lövést tett, de mert koromsötétség volt, csak Sebnek Péter fakerti lakos, kinek tüdejét jarta át a lövedék, és Jakab Miklós vilagosi lakos, ki jobb alkarján lövetett meg, szenvedtek életveszélyes, illetve súlyos sérülést, a kik azután orvosi ápolás alá is vétettek. A könnyen sérültek elszéledtek, s így azok száma ismeretlen. A járőr tagjai közül Góz örsvezető 10—12 Orosz örsvezető pedig nyolcz nap alatt gyógyuló sérülést szenvedtek. Az izgató Marksteiner mézeskalácsos elfogatott s az aradi kir. ügyészségnek átadott. A vizsgálat, valamint a sebesültek utáni puhatólás folyamatban van.

Kérelem. Csépp Sándor csendőr, ki a krassó-szörény-megyei Romancsiklován állomásozik, kéri azon bajtársait, kik vele 1905 őszén Brassóban a próbacsendőri tanfolyamot együtt ballgatták, hogy czimüket vele tudassák.

Helyreigazítás. Lapunk 42. számában, A danosi rablógyilkosság czimű cikkünk befejező részébe hiba csuszott

be, a mennyiben az eme pörben ítélező esküdttársaság kiváló elnökét, Rónay Kamil kuriai bírót, tévedésből ítéletábrái bírónak jeleztük. Tudomásul véve e tévedésünket, sietve igazítjuk azt helyre.

Az ujjlenyomatok fényképezése. A nyomozónak arra kell törekednie, hogy a tett színhelyén vagy pedig egy-egy bünyelen talált ujjlenyomatot oly gyorsan, mint csak lebetegés, a fényképező lemez segítségével rögzíthesse, mert különben annak lefényképezése lehetetlenné válik. Üvegtáblákon vagy poharakon előtalált ujjlenyomatokat a legjobban úgy fényképezzük, mint azt Stockis Lütlichből (La recherche et l'indication des empreintes digitales) ajánlja, hogy az üveget sötét háttér elé állítva, függőlegesen erősen átvilágítjuk. Némelykor elegendő, ha az üvegre könnyen rálehelünk, hogy a lenyomatnak a fényképezéshez alkalmas képét nyerhessük. Az ujjlenyomatoknak papirosra való lefényképezésénél annak talkum-por és skarlatpiros vegyülettel való bebitése ajánlatos, piros papirosnál indigókékkel.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szűvegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenképp által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködéseknek eleje vésessék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

R. M. őrmester. «Köztélyes gyilkosság kiderítése» című cikk nem közölhető, mert a mai viszonyok között teljesen lehetetlen, hogy a büntett fennfogságát a halottként észre ne vette s az esetet bejelenteni elmulasztotta volna.

N. K. Az erdőéri szakvizagárról s az erdőéri állásokat illető tudnivalókról legközelebb lapunk e rovatában egy közlemény fog megjelenni, amely több rendbeli kérdés anyagát foleleli.

Háttérbe szorított. 1. Olvassa el a fenti választ; 2. nincs kizárva, ha érdemes róla, megkapja.

Honvéd. Olvassa el a lakt. szab. 10. §-át, abban kétséget kizárólag meg van mondva, hogy a téli időszak október 1-től március 31-ig, a nyári időszak pedig április 1-től szeptember 30-ig terjed.

Érdeklődő. Hazárdjáték alatt azok a játékok értendők, a melyeknél a nyereség, vagy veszteség nem a játékos ügyességétől, hanem kizárólag a véletlenségtől függ; (Btkv. 91. §.) ezen játékok, akár fel vannak névszerint sorolva, akár nem, tiltva vannak. Az összes tiltott játékok ugyanis még összefoglalva nincsenek, mert egyes játékok csak a feljelentés után lesznek hazárdjátékoknak minősítve. A legismertebb ily játékok: a farao, makaó, serbli, hu szonagy, nasi-vasi, bakarati, hol a király, páros-páratlan, kocka stb.

Cs. János. 1. A Btkv. 336. §. 8. pontja szerint nem minősülhet érték szerinti lopás vétsége, de magánvádra üldözendő. 2. Igen.

Névmagyorsító. Ügye el van intézve, a napokban már értesítést nyer.

7. Nem vétük fel.

Serült. Vegkielégítést fog kapni.

T. J. járőr. Nagymihály. A m. kir. csendőrbadapród tanfolyamok minden év november havában kezdődnek. Tartalékos hadapródok és hadapródjelöltek a kérvényeiket minden év május havában a honvédelmi — illetve hadügyminiszterhez (minthogy az illető a honvédségnél, vagy hadsergeánél szolgált) címözve, az illetékes kiegészítő parancsnokságuk nján terjesztik be. — A kérvényhez semmiféle okmányt nem kell mellékelni.

Ittkaság. Ha a feltételeknek megfelel, igen. Szolgálati nton kérelmezendő.

Tiszamenti. Meg van engedve, annyi kilométerre, amennyit megtesz, csak hogy a menetokmány megfelelően zárolékolandó.

A. M. Glogowski és társa cégneél, Budapest, VI. Andrassy ut 12. sz., használata meg van engedve.

Őrs Balkány. Nem kötele.

T. csendőr. 1. Minden jobb könyvkereskedésben. 2. A járőr tagjai közül — ha járőrvezetőnek egy sincs kinevezve — mindig a rangban idősebb a járőrvezető. 3. Ha előjáró, feltétlenül.

Vitatkozók. Az illetékszabályzat 13. §-a szerint a napi 40 filléres irodai pótdíj a rendszeresített helyen alkalmazott számvivő tiszthelyettesek, tőrőrmesterek és altisztek részére illetékes, miből önként értetődik, hogy egy esetleg vizsgát nem tett de az irodában rendszeresített helyen alkalmazott altiszt — rendfokozatra való tekintet nélkül — ezen irodai pótdíjban szintén részesíthető. Illetékről lévén szó, méltányossági elvek figyelembe nem vehetők.

Tarnamenti. Kérdés: N. rendezett város területéről 2 drb. vertés lopatott el. Káros az esetet a rendőrkapitánynak bejelentvén, a a nyomozással a rendőrbiztost bíta meg és megkereste az orparancsnokságot, hogy a nyomozásnál a rendőrbiztosnak segélykezzék. Minthogy a nyomozás azáltal idegen rendőrhatalóság területre vezettek, köteles-e a «segély»-ként kivezényelt járőr a rendőrbiztost oda is követni, egyáltalán van-e joga a rendőrbiztosnak a nyomozást külön meghagyása nélkül idegen rendőrhatalóság területén is folytatni? Válasz: A felvetett kérdést illetőleg megjegyezzük, hogy a rendőrhatalóság a csendőrséget valamely bűnügy nyomozása iránt megkeresheti, (II. Szolg. nt, 26. §) mely esetben a kivezényelt járőr szolgálatát önállóan minden idegen befolyástól menten, teljesíti, vagy pedig a csendőrséget a 85. §. értelmében «segédletül» veheti igénybe, amikor is a kivezényelt járőrök csak arra vannak hivatva, hogy az eljáró rendőri hatóság tagját, vagy közegét «rendőrinek kivitelében támogatassák és személyt őrszakoskodások ellen megvédjék: magába a hivatalos eljárásban azonban eslekvőleg részt nem vesznek. Az első esetben az eljáró rendőrbiztos a járőrt az általa már eddig felderített, vagy tudomásul vett egyes, a nyomozás sikeres lebonyolítását esetleg előnyösen befolyásoló részleteivel megismertetheti, de magába a nyomozásba befolyani, azt irányítani, vagy a járőrt mintegy csak statiztálásra igénybe venni, a rendőrbiztosnak joga nincs és nem lehet. A második esetben azonban, ha a járőr a rendőrbiztos mellé «segédletül» adatott, akkor köteles a nyomozást idegen rendőrhatalóság területén is folytatni biztost követni és a II. szolg. utasítás 85. illetve 31. §. 2. bekezdésében foglaltakhoz képest eljárni. Az 1899. évi 130.100 B.M. számhoz kiadott utasítás a nyomozó rendőri hatóságok és közegek részére. 14. §-a szerint, ha annak szüksége merül fel, hogy a rendőri hatóság a nyomozást saját közegé által idegen rendőrhatalóság területén fogatosítsassa, akkor ezen rendőri közeg erre nézve illetékes rendőrhatalósága részéről írásbeli rendlettel látandó el, ami csak «nyomon üldözés» esetében melőzhető, miből következik, hogy a rendőrbiztosnak is épp úgy joga van idegen rendőrhatalóság területén nyomozni, mint a csendőrségnek.

Brucker Győző Nándor és Társa

órák, ékszerész.

GVÖR 33. sz.

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm 500 képpel ellátott árjegyzékemet.

Kedvező feltételek. — Feltétlen tisztességes kisváltás.

Csendőrségi megbíható órák 5 évi jótállással.

HIVATALOS RÉSZ.

Büntetőjogi döntvények.

Néptanító tegyeirol joga.

A koronagyűlés perorvosnoka alaposnak találván, kimondaték, hogy a népiskolai tanító a tanítására és felügyeletére bízott iskola növendékeivel szemben megjelölt feyletmi jogkör azoknak testi sértés okozásával járó megfenyítésére nem terjed ki. A népiskolai tanító ehhez képest nem jár el az őt megjelölt feyletmi jog gyakorlásában akkor, midőn tanítványát testileg bántalmazza olyként, hogy abból testi sértés származik; a mielőtt követezik, hogy az általa iskolai növendéknek elkövetett hányat testi sértés nem részesülhet a Btk. 313. §-ában biztosított büntetlenség kedvezményében. (Curia 1908 jun. 11. 4504/908. sz. n. — A Curia I. büntetőtanácsának első jelentősége határozata.)

Katonatiszt közhivatalnok.

Tényleges szolgálatban álló katonatisztok a Btk. 461. §-a értelmében közhivatalnokok, az ellenük sajtó útján elkövetett rágalmozás felett az esküdthivónak itélkezdi. (Curia 1908 jun. 16. 4636/1908. sz. n. — A Curia I. büntetőtanácsának első jelentősége határozata.)

Kivándorkolási kihágás. Felcslás egyén megállapítása. Hatáskör és illetékesség kérdése.

Abban az esetben, ha a nyomtatvány, melyben belügyminiszteri engedéllyel nem bíró vállalkozónak a kivándorkolásra vonatkozó hatásményre közértelettel, külföldön készült, a hirdetésnyek közértelete által elkövetett, a kivándorkolásra szóló 1903. IV. cz. 48. §-ában korulirt kihágásért a hirdetésnyeket tartalmazó nyomtatványnak Magyarországon taló kiadója felelős. Ity esetben az említett kihágás elbírálása a törvényesíték mind sajtóhivónak hatáskörébe tartozik. Illetéke az a törvényesíték, melynek területén a nyomtatványért felelős egyén lakik vagy tartózkodik. (Curia 1908 máj. 27. 4073/908. sz. n. I. Bt.)

Zsarolás.

A zsarolási fenyegetés bármely oly hátránynak kitárába helyezése, mely alkalmas lehet arra, hogy az elhatározást az akarattól eltérő irányban befolyásolja. Zsarolás kísérlete állapított meg, mikor a sértett vádlott üzletében egy bluzt vásárolt 3 K-ért és ezt ki is fizette, ezután egy szoknyára alkudozott, de mivel drágának találta, nem vette meg; a vádlott akkor kijelentette, hogyha sértett a szoknyát meg nem veszi, a bluzt sem adja át neki; sértett erre a pénzt követelte vissza, de most a vádlott erre nem volt hajlandó, kénytelen volt a bluz és ennek vételára nélkül távozni. (Curia 1908 máj. 7. 3522/908. sz. n. IV. Bt.)

Vasuti ólomzár leszakítása.

A vasuti kocsiakon alkalmazott ólomzárnak, mint zárókészüléknek erőszakos leszakítása, illetve levágása a Btk. 333. §-ának 3. pontja szerint minősülő felbőrsés lopás büntetlél állapítja meg. (Curia 1908 április 7. 2693/908. sz. n. III. Bt.)

Szolgálati lopás.

A Btk. 330. §. 7. pontjának 1. tétele szerint való minősítés (szolgálati viszony) alapja az alkalmaztatás állandósága. A gyári munkás, ki csak felmondás melletti bocsátható el, akkor is e pont alá esik, ha bére naponta összegeben van megállapítva. (Curia 1908 ápr. 29. 3271/908. B. II. Bt.)

Csábítás.

A Btk. 247. §. ának 2. bekezdésében meghatározott büntetlél mondatolt ki büntetlél, a ki a nála alkalmazott házi raelettel mással való nemű közösülésre csábította. (Curia 1908 ápr. 14. 2870/908. I. Bt.)

Örsfelállítás.

A m. kir. II. számú esendőrkerület területén, a szenteni szárny kiskundorozsmai járásában fekvő Kövénháza bakhimajorban, 1908 október hó 1 ével, egy 5 főből álló gyalogör s állított fel.

Örsát helyezés.

A m. kir. VIII. számú esendőrkerület területén a nyiregyházi szárnyhoz tartozó Gyulaj községben elhelyezve volt gyalogör 1908 szeptember 30-án Máriapócsra helyeztetél át.

Különítmény felállítás.

A m. kir. II. számú esendőrkerület orsovai szárnyának orsovai járásában fekvő Székács községben 1908. évi október hó 1 ével egy 5 főből álló különítmény állított fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

- A m. kir. II. sz. esendőrkerületi parancsnokság által Popa Emánuel és Májér Pál ez. őrmesterek, továbbá Franz Mihály esendőr, egy többrendbeli betöréses lopás tettesének kinyomozása és letartóztatása alkalomával, a nyomozást vezető járőrpáncsnok huzhatós túmogatásáért.
- Kélemen Ferenc járőrorrmester és Haasz István őrsvezető, Zsikin Vánza esernegyházi lakos vorelmére 1907 augusztus 17-án elkövetett gyilkosság tettesének nagy ledomenyesség és körültekintéssel eszközölt kiderítése és elfogásáért.
- Berger Mayer járásörmester, hosszan esendőrségi szolgálati ideje alatt minden irányban kifejtett huzsnos tevékenységéért.
- Véber Sándor őrsvezető, egy Versecz város környékén garázdálkodott betörőbandának és azok orgazdáinak nagy körültekintéssel és huzsnalommal eszközölt kiderítése és az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

A m. kir. honvédelmi miniszter ör rendeletére a m. kir. VIII. sz. esendőrkerületi parancsnokság által:

Grammofonok, fuvolák, czimbalmok, cziterák,

havi részletfizetésre.

Üzleti célra és a legszelebbek.
Vadászfeyletverek
sertes, golyós feyletverek, revolverek, szél, lámpák, woperi huzsnos gyártm.

Elek és Társa
Buenpest, Károly-körút 10.
Ingyen képes árjegyzék.

Hegedük, forgatható és önműködő hangszerek.
Valódi francia színházi látesővek.
Görz-féle trióder Bin o klik.

havi részletfizetésre.

Guid Ignác járásiörmszter egy nagyobb szabású és hosszabb időn át folytatott lovás tetteseinek észszerűen és nagy fáradsággal eszközölt kiderítéséért és azok közrekerítéséért, végül

Hurtos Márton és

Nemeth József őrsvezetők, — a kerületi parancsnoknál által, — *Guid Ignác* járásiörmszter fenti eredményének előadásában kifejtett hathatós közreműködésükért.

Nyilvánosan megdicsőítették:

A m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Józsa Albert és

Jereb István csendőrök, egy többrendbeli betöréses lovás tetteseinek kiderítése és letartóztatásuk körül kifejtett eredményes ténykedésükért.

Csendom András és

Világhos András csendőrök, a Zsitkin Váza csernegyházai lakos sérelmére 1907 augusztus 17-én elkövetett gyilkosság tetteinek kiderítése és elfogása körüli közreműködésükért.

Lázi Antal és

Nyíri Imre csendőrök, egy a Versecz város környékén garázdálkodott betörőbanda és azok orgazdáiának kiderítése és közrekerítése körüli közreműködésükért.

Pénzbeli megjutalmazások.

A m. kir. belügyminiszter úr az 1908. évi szeptember 28-án 115,216/V.b. szám alatt kelt rendeletével, egy veszélyes betörő tolvajnak ügyes és észszerű módon történt kiderítése és elfogásáért, valamint a bűnjelöl közrekerítéséért, a m. kir. II. számú csendőrkerület állományába tartozó *Kovács István* József járásiörmszternek 100 korona, *Májner Pál*, *Pépa Ernő*mel ezimzetes őrmestereknek és *Frank Mihály* csendőrnek 50—50 kor., *Józsa Albert* és *Jereb István* csendőröknek pedig 30—30 koronai pénzzutalmat adományozott.

A m. kir. belügyminiszter úr 1908. szeptember 21-én 104,635/V.b. szám alatt kelt rendeletével a dűnői rablógyilkosság tetteinek közrekerítésénél kifejtett huzgalmukért, a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományába tartozó *Fogarassy Gyula* őrsvezetőnek 350, *Szai László* csendőrnek 150, *Csordás Ferencz* járásiörmszternek, *Sarudi Benjámín* őrsvezetőnek és *Biró Balázs* az. őrsvezetőnek 100—100 koronai pénzzutalmat adományozott.

Előléptettek:

az öt évi tényleges csendőrségi szolgálat betöltése után:

a m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Farkas József, *Bordák János*, *Obladányuk László* és *Majernyik György* csendőrök, továbbá

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Kohna Imre csendőr, csendőr cz. őrsvezetőkké.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi II. osztályú katonai szolgálati jellel elláttattak:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Caire Bándor az. őrmester 1908. okt. 5-ével, *Nemes János* őrsvezető 1908. okt. 4-ével, *Balogh István* lovas csendőr cz. őrsvezető 1908. okt. 2-ával, *Sáfrán Pál* és *Téglási Elek* lovas csendőr cz. őrsvezetők 1908. okt. 5-ével, *Kovács Sándor* őrsvezető 1908. szept. 27-ével, *Wolf Gyula* cz. őrmester 1908. okt. 5-ével és *Krajnyik József* csendőr cz. őrsvezető 1908. okt. 6-ával.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Horváth Sándor cz. őrmester 1908. szept. 29-ével,
Lukács Ferencz őrsvezető 1908. szept. 29-ével és
Asztalos László cz. őrmester 1908. szept. 17-ével.

Járőrvezetői jelvényekkel elláttattak:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Hancs György, *Mihályovics Ferencz*, *Illity Vitélyos*, *Nagy Ferencz*, *Berkó Márton*, *Szántó János*, *Csöregi Ferencz*, *Marosán László*, *Szilas György*, *Török András*, *Vilcs Csendomár*, *Jereb István*, *Nyomató Ferencz*, *Csudar Iván*, *Király József*, *Antal Mihály*, *Biliczki János*, *Szabó Imre*, *Bukorán Sándor*, *Szabó János III.*, *Órmóni László*, *Benczédi Dónos*, *Nagy János I.*, *Kozma József*, *Sedez György*, *Dedk István*, *Tóth Lajos II.*, *Rovátka Ákím* és *Oniga Kazsián* csendőrök.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Samu József, *Sárközi Miklós*, *Varga András*, *Csincsó Gábor*, *Grappa Alajos* és *Lipták Mihály* csendőrök; továbbá

a m. kir. VI. sz. csendőrkerület állományában:

Wilhelm Mihály és *Márkus Ambrus* csendőrök; végül

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Szgyódró Lajos, *Szakács Gyula*, *Tóth Lajos*, *Demeiter Sámuel*, *Lovász Mihály*, *Kacsó István*, *Veres István*, *Szalács István*, *Kiss Kálmán*, *Szász János*, *Kriszta János*, *Muzsonka Sándor* és *Hatházi János* csendőrök.

Lovaglái jutalomdíj.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:

Körmendi Elek őrsvezető 1 db. 10 koronás aranyból álló lovaglái jutalomdíjban részesített.

Névváltoztatás.

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

Szapuntszijn Vitomir próbcsendőr, családai nevét a m. kir. belügyminiszter urnak 1908. évi szeptember hó 10-én 96358/VI-a. sz. alatt kelt engedélyo alapján «Szalai»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Keresztes Sámuel járásiörmszter, *Petrás Feltronella* Bertával, 1908. szept. 12-én Szászrégenben.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Gálambos Márton az. őrmester, *Krauser Annával*, 1908. okt. 6-án, Kúbekházán.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

Szenherczki György őrmester, *Fehérvári Ilonával*, 1908. szept. 16-án, Popolyán.

Nagy Bálint ezim. őrmester, *Kardos Etolló*, 1908. szept. 27-én, Tiszajalkonyán.

Kérjen ingyen és bérmentve

képes árjegyzéket; az. és kir. szab. sórvkötők, higiénikus gummláruk- és a betegápoláshoz szükséges eszközökről.

KELETI J. orvosi műszergyáros
Budapest, IV., Koronaherzeg-utca 19.

A m. kir. V. számú esendőrkerület állományában:
Tímek Gyula törzserőmester, Novák Anna Karolinával, 1908 szept. 22-én, Budapesten.

A m. kir. VI. sz. esendőrkerület állományában:
Sánta Ferenc ezimz. őrmester, Hidegh Paulinával, 1908 szept. 5-én, Ruszton.

Pálván Imre őrsvezető Kőszegi Annával, 1908 szept. 27-én, Győrben.

A m. kir. VII. sz. esendőrkerület állományában:
Hosoncz Mihály őrsvezető, Falweyi Zsuzsannával, 1908 szept. 13-án, Kissolymoson.

A m. kir. VIII. számú esendőrkerület állományában:
Eszémi Lajos ez. őrmester, Csima Lajza Margittal 1908 szept. 10-én, Buttyiban.

Joch Mihály ez. őrsvezető, Némedy Etelka Honnával, 1900 febr. 4-én, Ópaulison.

PÁLYÁZATOK.

Egy irnoki állás a soproni kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a soproni kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi november hó 23-ig.

Két irodasogédtisztai állás a vallás- és közoktatásügyi ministériumban. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a ministerium elnöki irodájába 1908. évi november hó 25-ig.

Egy hivatalozolgal állás a m. kir. állami munkásbiztosítási hivatalnál. Fizetés 700 korona. Lakpénz 400 korona. Ruhajuttatmány 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a m. kir. állami munkásbiztosítási hivatalhoz (V., Akadémia-u. 1. szám) 1908. évi november hó 25-ig.

Egy hivatalozolgal állás a palánkai kir. járásbíróiánál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona. esetleg tornászotbani lakás. Ruhajuttatmány 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Német és szerb nyelvismeret előnyt nyújt. Kérvények az újléleki kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi november hó 10-ig.

Egy hivatalozolgal állás a Bács-Bodrog vármegye kulai főszolgabírói hivatalnál és egy hivatalozolgal állás a topolyai főszolgabírói hivatalnál. Fizetés 600 korona. Lakpénz 160 korona. Utazásipénz 40 korona. Tornászotbani ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények Bács-Bodrog vármegye alispánjához 1908. évi november hó 30-ig.

Kilenc hivatalozolgal állás a m. kir. határrendőrségnél. Fizetés 600 korona. Törvényszéki lakpénz. Ruhajuttatmány 120 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a szolgálati úton a m. kir. belügyminiszterinmhoz 1908. évi november hó 5-ig.

Egy hivatalozolgal állás a szászrégeni kir. járásbíróiánál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a marosvásárhelyi kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi november hó 16-ig.

UJDONSÁGI:

HERKULES RUMESZENCZIA

Valódi Jamaika rum illattal. 1 1/2 liter Jamaika rum készítéséhez 1 üveg 50 fillér.

HERKULES LIKÖRESZENCZIA

Bármely ízben kapható. 1 1/2 liter francia likör készítéséhez egy üveggel 50 fillér.

ANGOL CEYLON TEA

a világ legjobb és legfinomabb teája végigolton kiadós, 1 kilogramm 10 korona. Igen finom pormentes

TÖRMELEK TEA 1 kgr. 6 korona.

„HERKULES DROGERIA“

Budapest, Kálvin-tér 6. sz.

Óriási grammofont adok

16 forint készpénzért

vagy szállítok utánvételt, melynek ára részletfizetéssel 75 forint.

Magyarország legnagyobb fonograff árúháza.

Rendkívül nagy választék a párisi „Pathé” és londoni „COLUMBIA” hengerköl.

Arjokgyáskot grammofonokról, fonograffokról, lemezok és hangorokról ingyen.

Friss Gyula utóda **Havas Simon**

Budapest, IV., Ferenciek-tere 3. (az udvarban jobbra)

100 és 100 elismerés

A ki finom, pontos és jól járó órát, valamint ékszeret csekély pénzletre akar venni, az saját órákójában forduljon bizalommal

WEISENGRÜN MÓR

órák és ékszerészhez

Budapest, Váci-körút 49.

Telefon 109-05.

Választás végett kérem minaküldeményt.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

A Tanosztály-parancsnokságok szives figyelmébe ajánljuk általános használt és közkedveltségnek örvendő altiszti iskolai füzet-mintagyűjteményünket (garnitúrák) és a kiadásunkban most megjelent Próbaesendőrök kézikönyvét, melyet tömeges megrendelés esetén kedvezményes árban szállítunk.